

СТАБС ОСИГУРАЊИКА

ГОДИНА XXXX • БРОЈ 13 • БЕОГРАД, 15. ЈУЛ 2008. • ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

Косиоци (Џорџ Стабс)

ПОВОДИ

Против нелегалних
послодаваца

НАША ТЕМА

Стандард
најстаријих у Србији

БЕЛИМ ЛИСТАМА
НА ЦРНИ РАД

ХОД ПО ИВИЦИ
СИРОМАШТВА

• Стране 6 и 7

• Стране 8 и 9

ГОВОРНИ АУТОМАТ

0700/017-017

ПО ЦЕНИ ЛОКАЛНОГ
ПОЗИВА

011/30-60-680

0 – 24h

Пасоши годину дуже

Због великих гужви које од 7. јула прате подношење захтеве за издавање нових биометријских пасоша, најављена је могућност да се предложи измена закона да би стари пасоши, уместо до краја ове, важили до краја 2009. године.

За добијање новог пасоша потребно је поднети извод из матичне књиге рођених и уверење о држављанству (оба документа не старија од шест месеци), фотографију 5 X 5 центиметара са белом подлогом, попуњену пријаву, стари пасош на увид, личну карту и уплатницу на износ од 2.170 динара.

Мање радника

Према подацима Републичког завода за статистику, у мају ове године у Србији је било пет одсто мање запослених у односу на исти период прошле године, али је, истовремено, продуктивност повећана за девет одсто. Највише «празних места», после одласка радника, остало је у индустрији прецизних и оптичких инструмената, чак 24 процента.

Половина ОСНОВЦИ

Србија је једина земља у Европи у којој је у последњих 15 година опао број високообразованих људи и свео се на седам процената укупног становништва, а готово половина становника има само основну школу или чак ни то.

Ове податке изнео је **Божидар Ђелић** током недавне расправе на тему «Образовање и развој људских ресурса у Србији».

Стижу обавештења

Београдским пензионерима који су добили право на десетодневни опоравак у некој од бања о трошку Фонда ПИО почела су да стижу обавештења о томе. Иначе, из Београда, у коме живи трећина свих пензионера, у бање ће отићи 3.056 корисника из реда запослених, 229 негдашњих самосталаца и 8 пензионисаних пољопривредника.

Интересовање је, као и другде, било много веће: у 17 општинских пензионерских организација примљено је укупно 9.115 захтева за бањски опоравак: највише у Чукарици (1.020) и Земуну (1.012), па по близу хиљаду у Вождовцу и Палилули... док је најмање захтева поднето у Савском Венцу (123), Старом граду (129) и Врачару (130).

У овим општинама, где иначе живе пензионери са највишим примањима, планиране квоте бањских путника нису ни попуњене, док је, рецимо, у Земуну скоро три четвртине, а у Чукарици две трећине подносилаца захтева морало да се помири с тим да су, бар ове године, остали «испод црте» на ранг листи.

Обука за незапослене

Национална служба за запошљавање организује бесплатно обучавање незапослених из Београда и Баната, а предност имају лица старости до 24 године, особе са инвалидитетом и они који на посао чекају дуже од две године.

Школа знаковног језика

Савез глувих и наглувих Србије организовао је осму по реду Школу знаковног језика коју је похађало око 60 полазника међу којима и службена лица Националне службе за запошљавање, центара за социјални рад, здравствених установа, стручних служби локалних самоуправа и других које контактирају са глувим и наглувим. Учесници ове обуке су у Доњем Милановцу, у хотелу «Лепенски вир», седам дана учили да помоћу знаковног језика успостављају споразумевање са лицима оштећеног слуха.

Радна места за нежнији пол

Секција жена општинске канцеларије Уједињених гранских синдиката «Независност» у Кикинди и Савез самосталних синдиката општина Кикинда, Чока и Нова Црња организовали су трибину «Ти хоћеш – ти можеш» у чијем раду су учествовали и представници Националне службе за запошљавање, Центра за подршку женама и Гаранцијског фонда АП Војводине. Расправљало се о решавању проблема незапослених жена помоћу програма НСЗ «Отпремнином до посла» и другим који подржавају развој женског предузетништва, а оцењено је и да је неопходно веће ангажовање локалне самоуправе у пројектима за запошљавање припадница нежнијег пола.

Исплата

Исплата првог дела јунских пензија корисницима из категорије запослених почела је 10. јула. Пет дана раније, поштари су походили и пензионисане паоре са првим јулским чеком, док су пензионисани самосталци цео јун добили 2. јула.

Војним пензионерима исплата првог дела јунских припадности почела је 7. јула.

Чек из Загреба

Хрватским пензионерима који живе у Србији исплата јунских пензија почела је 10. јула. Из Миловинског фонда у Комерцијалну банку је стигло нешто више чекова него прошлог месеца, укупно 26.994, и 5,446 милиона евра.

Пензије из БиХ

Исплата припадности за јун корисницима пензија из Федерације БиХ који живе у Србији почела је 2. јула: за 5.766 пензионера из Мостара уплаћен је 763.561 евро.

Мај из Црне Горе

Мајске пензије за 1.181 црногорског пензионера који живи у Србији стигле су 26. јуна: из Подгорице је Комерцијалној банци уплаћен 224.421 евро за исплату овдашњих корисника.

Веће погребнине

Надокнаде погребних трошкова које се исплаћују породицама преминулих пензионера (или ономе ко је платио сахрану) повећане су од 1. јула за све три категорије корисника: погребнина у јулу, августу и септембру за пензионере из категорије запослених износи 28.540 динара, надокнада за трошкове сахране пензионисаних самосталаца је 27.919, а за пензионисане паоре 10.668 динара.

Према Закону о ПИО, за погребне трошкове исплаћује се једна и по просечна пензија у минулом тромесечју.

Шта пише у новинама

НОВИ РЕПУБЛИЧКИ ПРЕМИЈЕР ПОТВРДИО

Од септембра на чеку 10 одсто више

Влада планира да најкасније до септембра ове године повећа пензије за 10 одсто, потврдио је нови премијер **Мирко Цветковић** у приступном говору пред посланицима новоконституисане Скупштине Србије.

Намера је, рекао је још премијер, да се до краја године усвоје измене закона о пензијском и инвалидском осигурању којима би се увела индексација пензија према кретању зарада током 2009. године и дефинисала динамика повећања односа просечних пензија и просечних зарада до нивоа од максимално 70 одсто према економским и фискалним могућностима земље.

Ради заустављања неповољних демографских тенденција, влада ће издвојити додатна средства за помоћ породицама са малом децом, донети прописе ради заштите породиља, обезбедити субвенције брачним паровима са децом при решавању стамбених проблема, а усвојиће се и мере за обезбеђење социјалне сигурности сеоских старачких домаћинстава, најавио је такође председник Републичке владе.

И, док ће остваривање осталих мера или намера зависити, како је и рекао премијер, од економских и фискалних могућности земље, односно од стања

у државној каси, ванредна повишица пензија од 10 одсто, дакле, неспорна је и најављена за почетак јесени: њоме би већина од 1,5 милион пензионера у Србији добила у просеку непуних 2.000 динара више него што сада прима, што би буџет додатно коштало месечно око три милијарде динара.

Али, ова повишица, колико год најављена као добра вест за најстарије, изгледа да није баш све обрадовала. Економисти упозоравају да ће се додатна потрошња из државне касе као бумеранг вратити свим грађанима, па и пензионерима, кроз раст цена. А и пензионери, бар већина од оних милион «душа» којима чековима стиже мање од просечне пензије, негодују: неко ће, кажу, добити тек коју стотину, а неко, богами, и свих 9.000 динара. Наравно, није залуд у овом народу изрека о томе да је свима немогуће угодити, али је неспорно да ће и ова добра вест додатно увећати јаз између најнижих и највиших пензија: ове друге имају добре изгледе да постану десетоструко веће од законски гарантованих. Да ли ће најављена измена Закона о ПИО бити прилика да се и о томе размисли и можда нешто и измени, показаће предстојећи месеци.

САВЕЗ ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ

По угледу на свет

Сва досадашња настојања и активности Савеза пензионера Србије да се променом Закона о пензијском и инвалидском осигурању осигура извеснија будућност наших најстаријих суграђана очито су уродила плодом: јер, сада је више него извесно, законске измене уследиће до краја године. Све то, иначе, отвара и питање рада на предстојећој реформи система пензијског и инвалидског осигурања, према прописаним стандардима Европске уније и развијеног света.

Ово нам је, уочи седнице Скупштине Савеза пензионера Србије, казао **Василије Белобрковић**, секретар Градске организације пензионера Београд. Уз разматрање предложеног извештаја о раду и финансијског плана за прошлу, као и финансијског плана за ову годину, члановима Скупштине ће, према Белобрковићевим речима, бити предложено и да подрже залагање да се убудуће углавном иде више на профитабилан начин финансирања пензија него на буџетски, односно да Републички фонд за ПИО има већу слободу у раду и да сам управља властитим средствима.

Водич за права

У оквиру кампање «Подршка која мења ствари», којом Министарство рада и социјалне политике настоји да грађанима олакша приступ потребним информацијама и јаснијим језиком олакша сналажење у остваривању одређених права, око 10.000 водича за пакет породичних права и услуга из система социјалне заштите дистрибуирано је у 11 општина у унутрашњости Србије: у Зрењанину, Вршцу, Алибунару, Пландишту, Белој Цркви, Јагодини, Ћуприји, Параћину, Деспотовцу, Рековцу, Свилајнцу и Старој Пазови. Водичи су дељени преко локалних новина, удаљених месних заједница, здравствених установа, а извесна количина је остављена центрима за социјални рад.

ОСИГУРАНИКА
ГЛАС

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско и
инвалидско осигурање

Директор РФ ПИО: **Горан Лончар**. Главни и одговорни уредник: **Славица Чедић**, e-mail: scedic@pio.rs
РЕДАКЦИЈА: Булевар уметности бр. 10, 11070 Београд, СЕКРЕТАРИЈАТ: 011-2017-437 факс: 2017-418.
Редакција за Војводину: Житни трг бр. 3, 21000 Нови Сад, одговорни уредник **Ика Митровић**, 021-487-7789,
факс: 021-6624-359, e-mail: ika.mitrovic@piovoj.org.yu.
ШТАМПА: Комазец д.о.о, Краља Петра I бб, Инђија.
ОГЛАШАВАЊЕ: 011-2017-438
Рукописи и фотографије се не враћају

ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ И ПРОСЕЧНЕ ПЕНЗИЈЕ У 2008. ГОДИНИ

Месец	Просечна зарада	Индекс кретања зарада	Индекс трошкова живота	Просечна нето зарада (без пореза и доприноса)	ПРОСЕЧНА ПЕНЗИЈА (процент у просечној нето заради)		
					запослени	самосталне делатности	пољопривредници
Јануар	39.331	81,73	100,8	28.230	17.781 (62,99)	17.343 (61,43)	6.649 (23,55)
Фебруар	43.218	109,88	100,6	30.982	17.782 (57,39)	17.353 (56,01)	6.649 (21,46)
Март	42.873	99,2	101,6	30.809	17.784 (57,72)	17.365 (56,36)	6.649 (21,58)
Април	45.355	105,79	101,8	32.562	19.024 (58,42)	18.594 (57,10)	7.112 (21,84)
Мај	44.838	98,85	101,6	32.147	19.026 (59,18)	18.613 (57,90)	7.112 (22,12)

ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ ПОДАТАКА ИЗ ПИО
МАЈ 2008. ГОДИНЕ

ПЕНЗИЈЕ	Број корисника	Структура (у %)	Просечан износ	% у нето заради
ЗАПОСЛЕНИ				
Старосне	647.196	49,93	22.233	69
Инвалидске	337.438	26,03	17.587	55
Породичне	311.657	24,04	13.927	43
По општим прописима	1.178.716	90,93	18.718	58
Учесници НОР-а	89.030	6,87	19.232	60
Рудари	2.682	0,21	19.215	60
Изузетне	363	0,03	25.402	79
Административне	1.168	0,09	25.430	79
МУП	24.049	1,86	32.736	102
МИП	214	0,02	37.144	116
Академици	69	0,01	37.670	117
Најнижи износ 9.715,44	52.794	4,07	/	30
Највиша пензија по старом Закону: 63.367,83	2.150	0,17	/	197
Највиша пензија - 40 година стажа: 84.747,20	1	0,0001	/	264
Највиша пензија - 42,5 година стажа: 90.043,90	46	0,004	/	280
До износа најниже пензије	174.415	13,45	/	/
До износа просечне пензије:	770.902	59,47	/	/
До износа просечне зараде без пореза и доприноса:	1.172.981	90,49	/	/
До износа просечне бруто зараде:	1.265.479	97,62	/	/

СТАТИСТИКА

ПЕНЗИЈЕ	Број корисника	Структура (у %)	Просечан износ	% у нето заради
САМОСТАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ				
Старосне	19.917	40,71	21.688	67
Инвалидске	15.498	31,68	19.022	59
Породичне	13.508	27,61	13.611	42
По општим прописима	46.395	94,83	18.727	58
Учесници НОР-а	2.528	5,17	16.531	51
Најнижи износ 9.715,44	962	1,97	/	28
Највиша пензија по старом Закону: 67.095,35	25	0,05	/	195
Највиша пензија - 40 година стажа: 84.747,20	4	0,01	/	0
Највиша пензија - 42,5 година стажа: 90.043,90	0	0,00	/	0
До износа најниже пензије	7.745	15,83	/	/
До износа просечне пензије:	29.684	60,67	/	/
До износа просечне зараде без пореза и доприноса:	44.033	90,00	/	/
До износа просечне бруто зараде:	47.683	97,47	/	/
ПОЉОПРИВРЕДНИЦИ				
Старосне	188.947	84,03	7.304	23
Инвалидске	11.965	5,32	7.753	24
Породичне	23.937	10,65	5.274	16
По општим прописима	216.784	96,41	7.107	22
Учесници НОР-а	8.065	3,72	7.239	23
Најнижи износ 7.346,46	185.931	82,69	/	23
До износа најниже пензије	215.648	95,91	/	/
До износа просечне пензије:	29.623	13,17	/	/
До износа просечне зараде без пореза и доприноса:	224.845	99,998	/	/
До износа просечне бруто зараде:	224.849	100,00	/	/

БРОЈ КОРИСНИКА У МАЈУ И НЕТО ИСПЛАЋЕНА СРЕДСТВА

	Запослени	Самосталне делатности	Пољопривредници	УКУПНО
Број корисника	1.296.291	48.923	224.849	1.570.063
Нето средства	24.663.788.776	910.623.594	1.599.090.270	27.173.502.640

Припремио: Радомир Гојковић

НОВА СТРАТЕГИЈА У БОРБИ ПРОТИВ НЕЛЕГАЛНИХ ПОСЛОДАВАЦА

Белим листама на црни рад

Досадашње мере и казне углавном неуспешне, па се предлажу принципи избора и стимулација, пре прекршајних и судских новчаних санкција

По ко зна који пут, минулих дана јавност се бавила трагањем за одговором на питање: како намакнути додатна финансијска средства у државном буџету ради побољшања социјалног положаја пензионера и осталих економски угрожених категорија становништва, а да се то не одрази на нова инфлаторна кретања у земљи, као и да запослени, и остали грађани, то не осете као удар по свом цепу.

Најмлађи и најстарији најчешће жртве

И, поново су се многи економисти сложили у једноме: осим привредног развоја, потребно је ревностније спроводити садашњу пореску политику и драстично смањити учешће сиве економије у националном дохотку Србије. Од рада «на црно», поновљено је – сви имају штете. Радници немају права на пензијско и здравствено осигурање, годишње одморе, регресе,

топли оброк... и остала права из Закона о раду. Послодавци који поштују законе трпе нелојалну конкуренцију која им угрожава пословање и опстанак на тржишту. Држава, по неким проценама, има за око 30 одсто мањи буџет.

– Неформална економија, и неформално запошљавање у оквиру ње, не штети само радницима који раде под тим условима, већ угрожава све запослене јер се неуплаћивањем пореза и доприноса пореско оптерећење сваљује на формалну економију. Такође, смањује се могућност квалитетнијег лечења и образовања, а и доводи се у питање сигурност исплате пензија. Рад на црно, дакле, кочи развој привреде, угрожава државу и друштвену заједницу, дестабилизује и социјалне фондове – пензијског и здравственог осигурања... На крају, угрожени су и корисници производа на црном тржишту јер не добијају гарантовани квалитет

Црне листе

Самостални синдикат Војводине предлаже да се, осим белих, уведу и «црне листе», односно да јавно буду објављена имена послодаваца који крше закон, ангажују раднике на црно, не уплаћују им доприносе, не обезбеђују заштитну опрему, не плаћају порез држави...

– набраја др **Милорад Мијатовић**, председник Савеза самосталних синдиката Војводине.

Оно што опредељује људе да прихвате услове рада из деветнаестог века – безобзирну и сурову експлоатацију, и да о томе још и ћуте, јесте да им од таквог извора прихода зависи лична и егзистенција породице. Статистика указује да око 40 одсто младих, између 18 и 30 година, који раде – није пријављено. Осим њих, најлакши «плен» послодаваца из сиве зоне јесу и људи старији од 50 година који су остали без радног места због приватизације, стечајева и проглашења технолошким

вишком. Они, без обзира на стручност и радно искуство, тешко налазе нови посао, па су приморани да прихватају и најгоре послове и најгоре услове.

Досадашње мере државе, најпре преко деловања Инспекције рада и Пореске управе, искрено речено, нису донеле жељене ефекте. Људи се (нажалост, основано) плаше да би пријавом послодавца остали без посла. С друге стране, послодавци, најчешће младим људима, нуде мало више «кеша» на руке у замену за неизмирење законских обавеза из радног односа, а они, не размишљајући много о будућности, на то и пристају.

Податак да је око 35 одсто несавесних послодаваца након изрицања казних мера (неколико стотина хиљада динара) затворило радњу, показује да ова «строгоћа» има и наличје – додатно отежава ситуацију и ствара нове проблеме јер се они касније појављују на евиденцији Националне службе за запошљавање и оптерећују остале државне фондове.

Полазећи управо од ових података, и става да санкција не може имати за циљ затварање привредног субјекта, Секретаријат за рад, запошљавање и равноправност полова АП

Јавно именовати оне који поштују законе

Скоро сваки други млади радник непријављен

Војводине представио је, у сарадњи са Синдикатом, «Нову стратегију борбе против рада на црно». Стратегија садржи четири принципа: едукативни, алтернативни, стимулативни и пенални (односно принцип кажњивости). **Мирослав Васин**, покрајински секретар, сматра да, прво кроз едукативни принцип, треба покушати са изменом свести код нелегалних послодаваца и радника, упознавајући их са негативним последицама рада на црно.

Ипак, од алтернативног принципа очекује се знатно већа ефикасност јер би се њиме послодавцима понудило да, уместо да плате казну,

изаберу једно од решења: да преведу раднике из сиве зоне у легалне токове, уз обавезу запослења и плаћања свих доприноса и пореза у наредне две године, или, други предлог, да им исте обавезе измире годину дана унатраг.

Предност и за државне подстицаје

Трећи, стимулативни принцип, предвиђа да се послодавци код којих је инспекција рада, после неколико узастопних надзора, утврдила да испуњавају све своје законске обавезе и немају раднике на црно, сврстају на «белу листу».

То би им даље омогућило предност код коришћења свих стимулативних мера које држава нуди, а било би и путоказ за потенцијалне партнере да са њима вреди пословати. «Бела листа» би се објављивала у новинама, или би се направио и посебан сајт за ту намену. Четврти принцип, примењивање строжих казни, наступио би тек када сви претходни не би уродили плодом.

Мирослав Васин очекује да ће ови принципи бити прихваћени кроз измену Закона о раду. Наравно, након јавних расправа и подршке социјалних партнера, предлог ће бити прослеђен Републичком министарству за рад и социјалну политику. Досад, зелено светло овом програму дали су људи из синдиката, као и директор Сектора инспекције рада у Републичком министарству рада **Радован Ристановић**, а очекује се и подршка трећег социјалног партнера – послодаваца.

Мирослав Мектеровић

НОВО У ЕУ

Закон о малом бизнису

На основу закључка годишње конференције посвећене примени Европске повеље о малим предузећима, одржане почетком јуна у Словенији, Европска комисија је усагласила текст закона о малом бизнису (Small Business Act). **Гинтер Ферхојген**, директор Директората за индустрију и предузећа и потпредседник Европске комисије, усвајање овог закона у Европском парламенту очекује на јесен.

Документ је, како наводе у Привредној комори Србије, дуго припреман на нивоу држава чланица ЕУ, уз опсежну анализу и «on line» учешће свих заинтересованих. Закон се очекује са нестрпљењем јер у Европској унији послује више од 23 милиона малих и средњи предузећа, што представља 99 одсто европских компанија са око 80 милиона запослених. У протеклих неколико година, сектор малих и средњих предузећа (МСПП) креирао је 80 одсто радних места.

Пре доношења закона, идентификовано је пет највећих проблема у МСПП сектору у ЕУ: сложене административне и законске процедуре, приступ финансирању, високи порези, недостатак потребних вештина и процес јавних набавки. Да би се људи храбрили да се упусте у приватно предузетништво, помогло повезивање предузећа у земљама чланицама, олакшао приступ финансијским средствима, едукацији, информацијама о тржишним приликама, научно-техничким проналасцима, документ успоставља 10 принципа у раду МСПП сектора на ЕУ и националном нивоу.

Србија, као земља будући кандидат за чланство у ЕУ, у будућим стратешким документима мораће да узме у обзир одреднице Закона о малом бизнису, једног од кључних докумената који је Европска комисија донела у свом мандату.

Г. О.

Молили за новчане казне

Мирослав Васин, који је својевремено радио у Суду части Привредне коморе бивше СФРЈ, сећа се да су тада имали могућност изрицања три врсте санкција несавесним предузећима. Најблажа је била опомена. Тежа казна била је објављивање прекршаја, које је предузеће учинило, у средствима јавног информисања («Политика», «Дело», «Ослобођење» «Вјесник»...), а најтежа санкција била је новчана казна. Парадоксално, али дешавало се често да директори чија су предузећа кажњена објавом у медијима долазе и моле да им се казна преиначи у новчану – само да не би били «жигосани» у јавности.

КАКАВ ЈЕ СТАНДАРД НАЈСТАРИЈИХ У СРБИЈИ

Ход по ивици беспарице

Процент старих међу сиромашнима преполовљен је у последњих пет година, али сваки четврти грађанин Србије у оскудици сврстава се у стара лица, а најугроженији су старији од 65 година

Иако је број сиромашних у Србији у минулих пет година преполовљен, а економским растом се највише окористили управо најсиромашнији, старији становници Србије, којих је лане било 17,4 одсто свих грађана, и даље су најизложенији ризику сиромаштва. Оно чега су и сами свесни – потврдили су и истраживачи.

Међу (мање и малобројнијим) сиромашнима у Србији, четвртина (25,3 одсто) су старе особе; најугроженији су грађани старији од 65 година, а код њих је ризик сиромаштва за више од 40 одсто премашио просечан постотак могуће сличне невоље целе популације Србије.

Иако је економски положај старих побољшан у скоро свим

земљама у транзицији, код нас, судећи по резултатима лане спроведене Анкете о животном стандарду становништва Србије, иако је знатно мањи проценат старих лица која су била сиромашна у односу на 2002. годину (9,6 према 19,9 одсто) – удео старијих од 65 година у структури сиромашних чак је и за који промил повећан. Иначе, стручњаци су сиромашнима сматрали све у чијим домаћинствима је у 2007. месечна потрошња била испод 8.883 динара. Ако је за утеху, аналитичари су оценили да лане у Србији није било екстремног сиромаштва пошто потрошња ниједног човека није била испод «линије хране» која је месечно у породици износила 4.138 динара.

Истина, многи грађани не би се сложили са аналитичарима – бољитак о коме сведоче статистички подаци они увек баш и не препознају: субјективни осећај

Транзиција продубила разлике

Србија је земља у којој су регионалне разлике у степену развијености међу највећим у Европи. Очито је процес транзицијом ка тржишној привреди још више продубио постојеће економске разлике међу регионима због затварања многих великих друштвених предузећа, појачаног реструктурирања привреде и приватизације, а последице су и разлике у сиромаштву: традиционално неразвијеном подручју јужне Србије придружила се и источна Србија, али и поједини делови централне Србије (која је и даље најсиромашнији регион у земљи), а индекс сиромаштва лане се кретао од три одсто у градском подручју Београда до 18,7 одсто у руралном подручју југоисточне Србије.

Богатство образовања

Сиромаштво је, наравно, најраспрострањеније – али и све веће – међу домаћинствима у којима је «глава породице» незапослен: њихов индекс сиромаштва протекле године увећан је неколико пута у односу на просек целе популације. Срећом, у оваквим домаћинствима живело је само 3,9 одсто целокупног становништва Србије, а 11,7 одсто укупно сиромашних. Нажалост, породице чији су домаћини неактивни, млади који се још школују или, чешће, старији од 65 година који не раде, имале су највећи индекс сиромаштва и чиниле су скоро половину свих сиромашних домаћинстава.

Истовремено, породице са запосленим «носиоцем домаћинства» имала су најмањи ризик сиромаштва, а у оним које су имале високообразоване домаћине – индекс сиромаштва је био близак нули. Занимљиво је да је за стандард породица било небитно да ли је «глава куће» мушкарац или – жена.

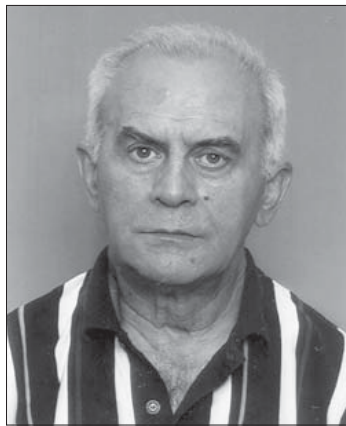
сиромаштва убедљивији је од објективног, дупло више анкетираних веровало је да је сиромашније него што су аналитичари «одмерили» званичним методолошким критеријумима.

Слично мисли и **Петар Митровић**, председник Синдиката пензионера Србије «Независност»: сви пензионери, тврди он, имали мале или велике пензије – генерално не живе добро.

– Не живети добро значи да у току месеца немате могућности да купите све оно што вам је неопходно за нормалан живот, а не нешто што представља луксуз. За потрошачку корпу, реално

гледано, треба вам 72.000 динара. Просечна зарада је сада око 32.000 динара, а просечна пензија ту негде до 20.000. Ваљда би и запослени и пензионери требало да имају исте стомаке – каже Митровић.

Иначе, и Синдикат пензионера Србије «Независност» својевремено је спровео властиту анкету да би се сагледало шта пензионери

Петар Митровић

најчешће у току месеца купују и колико, шта имају и шта немају. И, према речима нашег саговорника, дошло се до поражавајућих података. Јер, 14 одсто најстаријих суграђана само једанпут месечно купује месо, а 8,5 процената га уопште не купује. У току месеца њих 16 одсто купује колаче, док слаткише не купује трећина, или 33 одсто пензионера. При том, 83 процената пензионера има фрижидер, а рачунар тек четири одсто. Аутомобил има 12 одсто укупно анкетираних 1.084 пензионера, док викендицу поседује само један одсто. При том, и аутомобил и «кућу за одмор» има пет одсто, а ни једно ни друго нема 75 процената.

Занимљиво је, вели Митровић, да се пензионери не веселе највише добром здрављу већ повећању износа на пензијском чеку. Такву изјаву дало је 27 одсто анкетираних. Затим се радују деци и унуцима – 26 одсто, па стабилном здравственом билтену – 20 одсто, а шест одсто се ничему не весели.

Најугроженији средњи слој

Највећу корист од економског раста у минулих пет година имали су – најсиромашнији слојеви становништва. Ово се тумачи реалним растом плата, пензија и социјалних давања, који чине највећи део примања најсиромашнијих, као и помоћи исплаћиване старијим пољопривредницима у некомерцијалним газдинствима. У градовима, натпросечан раст потрошње имали су и најбогатији – само је средњи слој имао исподпросечан раст потрошње у минулих пет година.

Највише их се срди због политике – 15 одсто, и немаштине и неправде – 12 процената.

Према његовом казивању, пензионерски живот између потреба и могућности отежава и бреме година: 30 одсто корисника пензија су седамдесетогодишњаци, 26 одсто је пензионера од 66 до 70 година, 22 од 61 до 65 година, 10 процената од 56 до 60 година, док пензионера до 55 година старости има само

и потоња висина пензије, најбројнији су они са средњом школом – 35 одсто.

Како-тако, изгледа да наши најстарији суграђани исказују нарочито умеће у савладавању сваковрсних препрека које им на пут поставља сиромаштво, често се при том бринући и за своју незапослену или отпуштену, одраслу, децу. Данас, напомиње Петар Митровић, 47 одсто пензионера помаже својим потомцима да преживе, тужно је само што се

пет одсто. А што се школске спреме тиче, од које наравно зависи и радно искуство па

једва 10 одсто потомака брине о својим родитељима.

Татјана Кршић

СРПСКО – МАКЕДОНСКИ РАЗГОВОРИ О СПРОВОЂЕЊУ КОНВЕНЦИЈЕ

Предност прерачуну пензија

На поновно одређивање примања чека још око 2.500 пензионера, али се најављује скорашњи краћи пут до првог решења о пензионисању

Око 2.500 пензионера који у радним књижицама имају «српски» и «македонски» стаж, али још чекају на прерачун примања, могу да рачунају да ће њихов проблем ускоро бити решен – на управо завршеним разговорима органа за везу Србије и Македоније о спровођењу Споразума о социјалном осигурању ово питање стављено је на листу приоритета. Предност ће, уз ово, имати решавање захтева људи који су тек затражили пензију.

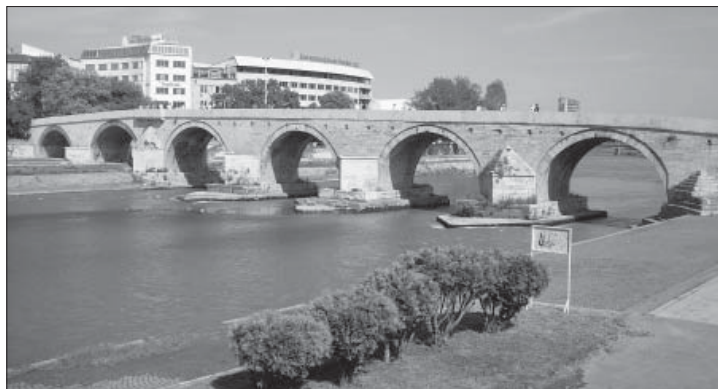
Споразум о социјалном осигурању између две бивше југословенске републике потписан је, иначе, пре шест година, а досад је завршен

Милан Нешић

прерачун припадности за око 4.000 корисника.

Милан Нешић, виши саветник у Заводу за социјално

Скопље

осигурање Србије, подсећа да су разговори ове врсте последњи пут одржани пре три године, а да је недостатак комуникације, између осталог, разлог што грађани дуго чекају на решења.

Представници завода за социјално осигурање и фондова разменили су информације о најзначајнијим променама у пензијским системима двеју држава до којих је дошло у међувремену. Тако је српска страна упознала своје македонске колеге са изменама пензијског закона из 2005. године, са консолидацијом фондова, повезивањем стажа, увођењем Централног регистра, Законом о добровољним пензијским фондовима...

Македонска делегација је као најзначајније новине навела увођење три стуба

пензијског осигурања, започету административну реформу која, између осталог, подразумева обавезу послодавца да месечно достављају податке о стажу, зарадама и уплати доприноса за запослене. На основу тога ће се за сваког осигураника утврђивати подаци на годишњем нивоу.

Посебно су указали на пројекат такозваног «електронског предмета» који би требало да буде велика помоћ филијалама фонда, будући да ће целокупна документација, почев од попуњеног захтева за пензију, података из матичне евиденције и свега другог, добити електронску форму и биће доступна у сваком тренутку, без физичког преношења «предмета».

– Посебна пажња у овом разговорима поклоњена је разлозима који успоравају поступак за решавање захтева осигураника и корисника пензија – каже Нешић. – Тако је, између осталог, постигнут договор да се, када се догоди да је, за исто раздобље, утврђен стаж у обе државе, признаје онај навршен у држави у којој је осигураник стварно радио. На пример,

ако послодавац има фирму у Србији, а пословну јединицу у Македонији, раднику у пословници ће се рачунати македонски стаж.

На предлог српске делегације договорено је да се најесен одрже «Дани разговора» на којима би, у непосредном контакту корисника пензија и осигураника са представницима фондова, требало да се нађе

Различити рачуни

Србија сваког месеца исплати пензије за око 3,5 хиљаде корисника који живе у Македонији. Њихове месечне припадности износе око 350 хиљада евра. Истовремено, из Македоније, на рачуне око 3.200 пензионера који овде живе, стиже око 206 хиљада евра.

На реду Хрватска, БиХ, Аустрија...

У Заводу за социјално осигурање за јесен планирају разговоре са Хрватским заводом за здравствено осигурање о нерешеним питањима из ове области. Са колегама из Босне и Херцеговине разговараће се о примени прописа из пензијског и инвалидског осигурања. За децембар су договорени разговори са Аустријом (на тему пензијског, инвалидског и здравственог осигурања), а планиран је и сусрет са црногорским колегама.

начин да се реше њихови проблеми.

Татјана Кршић

Повишица два пута годишње

Према македонским прописима, мушкараци иду у пензију са 64, а жене са 62 године живота и најмање 15 година пензијског стажа. У Македонији се, иначе, као и у Србији, за обрачун пензије узимају зараде из целог радног века.

Пензијске припадности се усклађују два пута годишње, а од ове године према 50 одсто раста трошкова живота и 50 одсто раста зарада.

НАШ САГОВОРНИК: МИОМИР МИКИ СТАМЕНКОВИЋ

Најстарији младић српског филма

Недавно је прославио 60 година уметничког стваралаштва, крунисаног многобројним наградама

Није претерано рећи: један од најбољих и један од најплоднијих југословенских, а сада само српских, филмских редитеља, који је са успехом режирао и документарне и игрane филмове – **Миомир Мики Стаменковић**.

Каква симболика: овде у Сопоту где сте раније добили неке силне награде за своје филмове славите баш леп јубилеј – 60 година уметничког рада, углавном на филму, али и у позоришту.

– Није лоше: 60 година рада и 80 година живота. Можда славим зато што сам доживео те године. Радујем се што су те године биле испуњене радом и то врло интензивним, почев од 1948. у «Авала филму» па све до сада, јер сам, пре неколико дана, завршио један документарни филм, па се човек радује што има и снаге и могућности да то уради.

Један сте од ретких редитеља који је с успехом снимао и документарне и игрane филмове?

– Да, баш тако. Те 1948. снимом сам спортску репортажу о бициклическој трци кроз Србију, али доцније сам се посветио играном филму. Наравно, годинама сам био помоћник многим домаћим и страним редитељима да бих касније, када сам, према мом мишљењу, сазрео, почео да радим самостално на филму и 1964. режирао свој први играни филм са **Љубишом Георгијевским** «Под истим небом».

А код ког редитеља сте учили тај филмски занат?

– Првенствено то је **Жика Митровић** код којег сам у

половини свих његових филмова био асистент и помоћник. Он је на мене утицао да се касније посветим акционом филму и био је, рекао бих, наш најбољи филмски занатлија, мајстор за такозване крими-филмове. После сам радио са **Бранком Бауером**, а затим са једним од највећих холивудских мајстора режије **Вилијемом Дитерлеом**.

Вратићемо се играном филму, а сада да чујемо шта сте то урадили као документариста?

– После неких 7-8 играних филмова поново сам почео да радим документарце. Прво сам направио један филм о Врњачкој Бањи, историју те бање, а 1983. указала ми се прилика да радим тада врло изазован филм – са темом која у тадашњим политичким приликама није баш била много прихватљива, а то је филм «Марш смрти» о повлачењу српске војске кроз Албанију до Крфа. Најпре сам са преживелим Солунцима поново прошао тај некадашњи крвави пут, а кад сам се вратио директор «Дунав филма» **Тоља Вучинић** је схватио да је то идеалан материјал за филм без обзира на то како ће јавност одреаговати. На нашу срећу одабрани људи, који познају овај део наше историје, прихватили су тај филм јако добро и од тада, уз игрane, започео сам озбиљну каријеру документаристе.

Пошто сте добро испекли наш и холивудски занат, прво тај у копродукцији са Македонијом, који је био Ваш следећи филм?

– Био је то, вероватно, мој најуспелији играни филм – «Вук са Проклетија», из 1967. године. Тематика ратна, али објективна.

Напросто, драматична прича, много људских проблема, о пријатељству једног Шиптара и једног Србина, односима међу њиховима прецима. Данас се све то гледа другачије. Али, тада била је то изузетна филмска драма која је продата у више од 50 земаља, а код нас лепо примљена јер сам на филмском фестивалу у Пули награђен специјалном дипломом «Јелен» за режију, **Љуба Тадић** је добио Златну арену, а на Међународном фестивалу у италијанском Тренту филм осваја прву награду.

Дакле, исказали сте се као мајстор режије за ратну тематику, а после и прави велемајстор за криминалистичке и акционе филмове, зар не?

– Након тих «ратних» филмова желео сам да радим нешто савремено, али сам се ипак окренуо акционим филмовима. Да се разумемо, моји акциони филмови су се разликовали од осталих филмова истог жанра пошто сам се у тим филмовима бавио људским судбинама. Није то само била акција, пуцање по сваку цену, била је то много више људска драма. Споменуо бих бар неке од тих филмова: «Клопка за генерала», једна врста политичког трилера, затим озбиљни трилер «СБ затвара круг» о покушају диверзије на једној великој хидроцентрали, па «Девојачки мост»... Филм «Нека друга жена» добио је специјалну награду за режију у Католици (Италија), и оцењен је као озбиљан криминалистички филм са савременом, нашом темом. Зато се у саопштењу жирија и подвлачи да сам открио рад полиције на Истоку Европе.

Забрависмо такође одличан филм «Како умрети»?

– Тачно. У том филму био сам и редитељ и коценариста, а какав је то филм можда најбоље сведоче награде које су уследиле: Велика бронзана арена у Пули 1972, неколико глумачких награда на филмским сусретима у Нишу и Прва награда на Сопотском фестивалу. А кад смо већ код награда да то завршимо мени посебно драгим наградама које се некако уклапају уз овај мој јубилеј. Овде, у Сопоту, Статуа слободе за целокупно филмско стваралаштво, затим награда за животно дело на Београдском међународном фестивалу документарног и краткометражног филма 2005. године и Плакета Југословенске кинотеке за укупан допринос унапређењу филмске уметности и Гран при за документарни филм «Борац и Бања Лука – једна прича» на фестивалу у Брусу.

Кад већ спомињемо документ, да тако и завршимо разговор: колико документарних филмова за 60 година рада на филму?

– Мој опус у том жанру је 45 документарних филмова. На неки начин снимао сам ове филмове у циклусима. Једно је новија историја Србије, а то је филмографија значајних догађаја и личности као што су **Никола Пашић**, војводе **Живојин Мишић** и **Петар Бојовић**, онда Топлички устанак итд.

Браво, јер, колико видим, и даље радите па да се видимо и да поразговарамо када будете славили 90 година живота и 70 година уметничког рада!

Бора Ољачић

У БЕОГРАДУ ОТВОРЕН ЦЕНТАР ЗА ПОРЕМЕЋАЈЕ ПАМЋЕЊА И ДЕМЕНЦИЈУ

Кад мозак престане да буде савршена машина

Са упутом лекара опште праксе овде се могу бесплатно обавити сва савремена испитивања и установити разлози заборавности

Ако се зна да десет одсто људи старијих од 65 и свака друга особа која је превалила 80 година болују од Алцхајмерове болести, а да на свету више од 24 милиона људи има ову дијагнозу, онда је оснивање Центра за поремећаје памћења и деменцију при Институту за неурологију Клиничког центра Србије заиста прави потез. Јер, ова болест и није ништа друго него «пропадање» можданих функција и почиње управо поремећајима памћења, каже за наш лист др **Елка Стефанова**, руководилац Центра:

Инфо

Центар, први такве врсте у Србији, налази се у Институту за неурологију, у Улици др Суботића 6, а телефон за заказивање прегледа је: 3650 105.

– Наравно да није сваки поремећај памћења Алцхајмерова болест, али она са собом увек носи баш то: заборавност, лоше памћење... и управо зато и треба да постоји овакав Центар који ће омогућити правовремену дијагностику и утврдити у почетној фази о чему се заиста ради. Још један јако важан разлог за оснивање Центра је и то што је ово превасходно болест старијих људи, дакле оних преко 60 година, а ми смо као нација све старији, о чему сведочи и податак да је до пре само неколико година проценат старијих од 60 година у укупном броју становника износио 10 одсто, док се већ ове године тај проценат попео на 16. Зато

треба да постоји место где ће пацијенти моћи да дођу уколико примете да имају проблеме са памћењем и да, на једном месту, ураде све анализе и контроле да бисмо били потпуно сигурни да можемо да искључимо све друге болести и поставимо праву дијагнозу. Јер, иако није, као што сам рекла, сваки поремећај памћења Алцхајмерова болест, треба знати да је више од половине деменција ипак последица баш овог обољења – каже др Стефанова.

Центар за поремећај памћења и деменцију, за сада, функционише по принципу заказивања и дневне болнице. Дакле, пацијенти се јављају телефоном и заказује им се преглед. Пошто је интересовање велико, већ сада је заказивање до новембра месеца. Прегледи су бесплатни за оне који дођу са упутом свог лекара за Центар, у супротном се плаћају.

Код Алцхајмеровог обољења нема никаквих физичких симптома, ништа не боли и не може се утврдити анализама крви на пример, објашњава др Стефанова:

Др Елка Стефанова

– У почетку, то је наизглед безазлена заборавност: болесник не зна где је шта оставио, не може да се сети неких ситница, али најкарактеристичније је то што се не памте актуелне ствари, оно што се догодило у блиској прошлости, током дана. Приметно је и теже учење и памћење нових ствари. Карактеристичан је и осећај параноје код ових болесника. Стално мисле да их неко прати, узима им ствари. Имамо често случајеве где се чланови породице жале да их оболели оптужује да су му украли пензију, а он, напросто, не зна где је оставио. Најтеже је када таква

особа живи сама и не може да нађе новац који је оставила, па нема за основне потребе: хлеб, млеко, лекове. Имали смо и такве случајеве да се после смрти оболелих у кући пронађе прилична сума, док они, практично, нису имали ни за храну јер нису знали где су оставили паре.

Овај први стадијум болести траје око три године и током тог периода ништа озбиљно се не дешава оболелом. У следећем стадијуму, међутим, долази до много тежих компликација.

– Болесник почиње да се не оријентише у простору. Рецимо, на добро познатим

Затурите крштеницу

Забравност је природан пратилац старости, а ако није узрокована болешћу може се успорити вежбама меморије и физичким вежбама, исхраном богатом

воћем и поврћем, као и уношењем довољне количине воде. Зато, решавајте укрштене речи, слажите пузле, учите напамет телефоне пријатеља, пишите дневник...

А из клинике Мејо сениорима препоручују да наставе са истраживањем сопствених потенцијала без обзира на крштеницу: ако сте музикални, почните с учењем свирања на неком инструменту, или почните да се бавите новим послом који вас интересује. Не размишљајте да ли ћете бити успешни у томе као у младости, то је небитно. Почните с учењем страног језика, похађајте неки курс за старије или се волонтерски бавите хуманитарним радом. Обавезно читајте.

Пронађите нови и занимљив хоби као што је сликање или нега кућних љубимаца.

Чешће оболевају жене

Примарна деменција, односно Алцхајмерова болест, чини чак 50 одсто деменције међу старима. У том случају мождано ткиво неповратно пропада, а смрт наступа 10 – 12 година после појаве симптома.

Болест је чешћа међу женама него међу мушкарцима.

путањама, од куће до пијаце, поште, банке, дакле где се свакодневно без проблема кретао, сада се изгуби и не зна где се налази, не може да препозна место. Затим, више не може да чита, заборавља како се обављају основне ствари, рецимо домаћица која је целог живота кувала више то не уме да ради, апсолутно се не сналазе са парам, а из говора губе именице и имена јер просто више не знају ни како се шта, ни ко зове. Потпуно су им нарушене дневне активности и више не могу да живе сами – наглашава др Стефанова.

Болест обично траје осам до десет година, а завршава се потпуном непокретношћу и то не због физичке слабости, већ зато што мозак више не уме да «нареди» руци или ноzi да се помери. Особа «заборави» како се једе, креће, или ма шта друго ради.

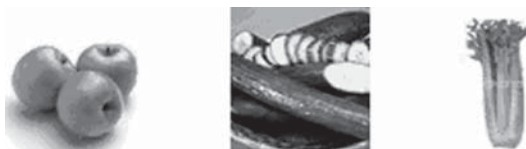
Узроци овог обољења углавном су мало познати, али се у факторе ризика сврстава породично наслеђе, шећерна болест, повишен холестерол, гојазност. Болест се не лечи, једино је код правовремене дијагнозе могућа одређена стабилизација стања. Зато је и веома важно да постоји и код нас Центар за поремећаје памћења и деменцију где се може на време, најсавременијим дијагностичким средствима и методама, установити да ли је заиста реч о овом тешком обољењу и благовремено почети са терапијом која, бар за сада, само може да процес држи под контролом и, евентуално, успори.

Весна Анастасијевић

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ Здрави сокови

Шаргарепа + ђумбир + јабука – јача и чисти организам

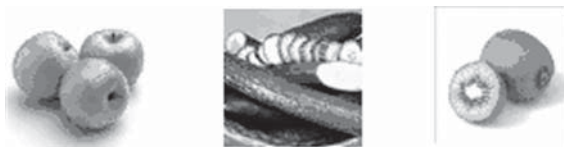
Јабука + краставац + целер – спречава рак, смањује холестерол, елиминише нервозу стомака и главобољу

Парадајз + шаргарепа + јабука – поправља кожу и елиминише задах

Ананас + јабука + лубеница – уклања вишак сала и течности из бешике

Јабука + краставац + киви – поправља кожу

Крушка + банана – регулише ниво шећера

Шаргарепа + јабука + крушка + манго – скида телесну температуру, уклања токсине и смањује крвни притисак

Диња + грозђе + лубеница + млеко – богато у витаминима Ц и В2, подстиче ћелијску активност и јача имунитет

Банана + ананас + млеко – богато витаминима, хранљиво и спречава затвор.

Фолна киселина јача кости

Без обзира на то колико испијате млека и узимате калцијума, стање ваших костију не мора бити сјајно као што мислите. Оно што вам можда недостаје јесте – фолна киселина, један од витамина Б комплекса који снижава вредност хомоцистеина, аминокиселине с три црне тачке, у «тесној вези» је и са срчаним болестима и Алцхајмеровом болешћу, а, установљено је, умногоме утиче и на губитак коштане масе код жена.

Данас су, срећом, многе намирнице као, рецимо, хлеб, разноврзне житарице и тестенине појачане фолном киселином, а ако се у вашем јеловнику нађу спанаћ, зелена салата, шпартгле, сочиво, грашак или пасуљ, лакше ћете достићи препоручени унос овог витамина од 700 милиграма дневно.

Јаја скидају килограме

За све који не могу без «моћног» доручка свакако је лепа вест да јаја више не носе жиг непријатеља срца и крвних судова: од пре извесног времена, проглашена су здравом храном. Постоје докази да људи који их муте, кувају или поширају за доручак, у поређењу са онима који једу хлеб с истим бројем калорија, имају мању жељу за брзом храном и једу мање током следећих 24 сата. Ово тврде **Вандер Вал** и сарадници у америчком часопису посвећеном исхрани. Њихово мишљење је да су јаја добар извор беланчевина и других корисних супстанци и да, из засад непознатих разлога, помажу нашем телу да се не удебља. «Свако јутро једно јаје...» изгледа да – организму снагу даје.

ПРЕИСПИТИВАЊА И У БОГАТОЈ АМЕРИЦИ

Нису довољни ни билиони

Савезне државе принуђене да смањују обавезе према својим чиновницима, а пензијски фондови окривљени да подижу цену нафте

И ватрогасци губе део привилегија за пензију

Полицајац **Грег Малисос** из вароши Виндхам отишао је прошлог месеца, после 20 година службе, у пензију. У последњој години свог радног века зарадио је 141.531 долар, што је више него солидно за ову професију, а што ће и те како утицати на висину пензије од које ће убудуће живети. Јер, према пензијском систему за државне намештенике Њу Хемпшира, основица за њено обрачунавање су три, по примањима најбоље, године.

Оно што је, међутим, занимљиво, то је чињеница да је полицајац Малисос у својој последњој радној години зарадио скоро 60.000 долара више од шефа свих полицајаца Виндхама, који је пореској служби пријавио укупну плату од 83.381 долар. Како то? Објашњење је једноставно: Малисос је много радио прековремено, као што то, неколико година пред пензионисање, раде и његове колеге ватрогасци и други из државних служби који за то имају прилике, а све

да би стекли што солиднију основицу за израчунавање пензије.

Све је при том по закону, али на штету буџета Њу Хемпшира и његове ставке намењене исплати пензија. Ова, и још неке друге одредбе из локалног пензијског система, биле су повод да се предложи реформа, која је управо ушла у политичку процедуру.

Рампа за довитљиве

Према предлогу новог закона који је потписао гувернер **Џон Линч** (демократа – што значи да је у принципу либералнији кад је реч о трошењу државних пара), неке ствари су у овом погледу унапређене (у корист државе), мада критичари већ опомињу да се у променама није отишло онолико далеко колико је требало.

Кад предлог буде усвојен, полицајци и ватрогасци ће у пензију одлазити после 25 година службе, уместо садашњих 20. Убудуће, у основицу за пензију не би требало да улазе ни трошкови који су исплаћивани за службене аутомобиле,

надокнаде за фитнес клубове у којима је одржавана физичка кондиција и слично. Све у свему, основица за израчунавање пензије не би могла да буде већа од 120.000 долара годишње плате.

И док се у Њу Хемпширу тек пресабирају, у Кентакију су реформу већ спровели, и то прилично експресно. Суочени са дефицитом од 26 милијарди долара (безмало као цео бруто национални производ Србије), нису имали другог избора.

Реформске мере треба да им омогуће да годишње штеде по 500 милиона долара. То су постигли тако што ће запослени од 1. септембра за социјално осигурање плаћати додатних један одсто од примања, минимални услов за пензију је да збир година живота и година стажа не буде нижи од 87, док ће примања већ постојећих пензионера годишње са трошковима живота моћи да се усклађују само у оквиру 1,5 одсто.

Отклоњена је још једна аномалија која је бола очи: они који су се пензионисали

као државни намештеници досад су могли поново да се запосле у државној служби и да стекну још једну државну пензију. Сада је то онемогућено.

Попут ова два примера, сличне проблеме имају и остале америчке савезне државе. Све у свему, у Америци постоји 2.700 државних и локалних пензијских фондова, у којима се налази чак три милиона (хиљада милијарди) долара! Али ни то, иако је инвестирано и оплођује се, није, тврде зналци, довољно да се покрију очекиване обавезе, поготово ако се има у виду да су почели да се пензионишу припадници такозване бејби-бум генерације – око 80 милиона Американаца рођених између 1946. и 1964. године.

Иста тужна песма

То је, у ствари, главни разлог зашто су пензијске реформе актуелне у свим локалним администрацијама, при чему свако кресања донедавно загарантованих бенефиција наилази на велике отпоре и доноси судске спорове.

Лед је прва пробила савезна држава Орегон, још 2003. Уследило је много тужби, неке парнице су добијене, а неке изгубљене, али салдо је ипак да је тамошњи систем оздравио: од 17 милијарди долара дефицита колико је имао пре пет година, данас је у финансијском плусу.

И у Америци, иначе, пензионери певају исту тужну песму као и они у остатку света: да цене стално расту, а да их пензије не прате. У том погледу, као што се види, нису од помоћи ни импресивни билиони у пензијским фондовима.

Ти билиони су ових дана у фокусу и из других разлога. Поменути су као велики кривци за то што је нафта ове године пробијала све ценовне рекорде, достигавши и фантастичних 150 долара за барел.

Наиме, нафта, као тражена сировина, погодна је да се у њу инвестира јер је нема довољно, а њена цена може само да расте. Институционални инвестициони фондови, у које спадају и они пензијски, зато су веома активни на продуктивним берзама, а ове године су, како се тврди, доста играли на нафту. Те инвестиције су биле на страни тражње, што је, у условима ограничене понуде, нагло погурало нафтну ценовну спиралу.

Менаџери пензијских фондова кажу, међутим, да они нису кривци, већ да само брину о парама које су им поверене. А скупље гориво плаћају и пензионери, мада, истини за вољу, они и не морају толико да путују као они који још нису стигли до те животне раскрснице.

Милан Бекин

Гориво скраћује радну недељу

Радна недеља у САД, која законски може да траје најдуже 40 сати, можда ће због високе цене горива – бити скраћена. Никад скупљи бензин натерао је Владу, институте и универзитете да израчунавају

корист од могућег скраћивања радне недеље. Према њиховим проценама, уштеде би могле да износе око 600 милиона долара дневно, што и за једну богату земљу није мало.

Робот открива превише ревносне раднике

Послодавци, чини се, никад задовољни: једна јапанска компанија, како преносе овдашњи медији, користиће робота да ноћу обилази канцеларије и из њих тера запослене који превише раде.

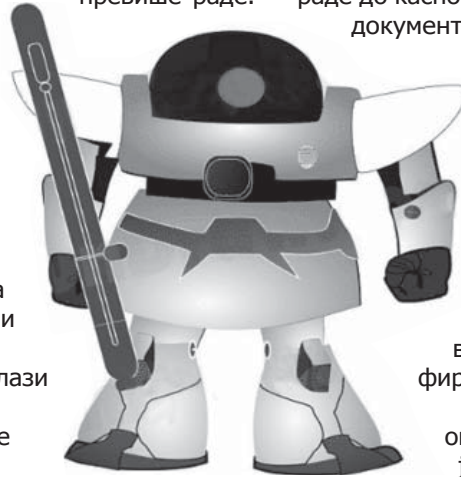
Идеју о контроли запослених покренула је приватна јапанска фирма за обезбеђење «Алсокс» и направила циновског робота на точковима који може да користи лифт и тако обилази све спратове. Задатак робота је да ноћним

обиласком просторија открије евентуалне неправилности.

Робот најновије генерације може да у канцеларијама примети запослене који раде до касно и да тражи њихова лична документа, као и да «забележи» њихов идентитет и време када су затечени.

Компанија «Дускин», која је прва купила робота, жели да уз његову помоћ има увид у прековремени рад запослених. У Јапану, запослени сами пријављују прековремени рад који им затим фирма плаћа.

Месечно изнајмљивање овог робота кошта 390.000 јена (2.300 евра).

Продаје живот за 500.000 долара

Ијан Ашер, британски имигрант у Аустралији, стар 44 године, после развода одлучио је да окрене нови лист у животу и – понудио на продају сву своју имовину и пријатеље!

Аукцију је огласио на Интернету, а одмах је стигла и прва понуда од 300.100 долара. Иако је очекивао 500.000,

крајем послеподнева, последња понуда за куповину Ијановог «живота» износила је већ 650.000 аустралијских долара.

Ашер, који живи у Перту, из «прошлог живота» сачуваће само пасош, новчаник и одело које носи на себи. Шта ће радити након «окретања новог животног листа» још није одлучио.

Инфлација у Зимбабвеу – 165.000 одсто

Ако су поједини грађани Србије, у доба највеће инфлације 1993. године, помислили да нико неће превазићи тадашњи рекордан инфлациони раст – преварили су се. Према

статистичким подацима Зимбабвеа, инфлација у овој сиромашној земљи у источној Африци званично је достигла рекордних 164.900 одсто, док аналитичари мисле да она

достигла чак – девет милиона процената.

Највреднија новчаница, од педесет милијарди Зимбабвеанских долара, довољна је да се купе свега три векне хлеба.

КЊАЖЕВАЦ

Сваки четврти у бању

У општини Књажевац, према речима референта општинске Организације удружења пензионера и инвалида рада Књажевац **Миодрага Марковића**, 78 пензионера из радног односа «добило» је неку од 25 српских бања о трошку Фонда ПИО. Право на бањски третман припало је и четворици пензионисаних занатлија и двојици пензионера по основу пољопривреде.

Иначе, за овај вид лечења, одмора и опоравка за 2008. годину укупно се пријавило 306 бивших запослених, 15 пољопривредних пензионера и 7 занатлија.

Д. Ђорђевић

АПАТИН

Дружење с Кикинђанима

Разгледање скелета Кике у Народном музеју и посета «Тери»

Педесетак чланова Удружења пензионера општине Апатин посетило је своје новостечене пријатеље, вршњаке у Кикинди. Апатинци се већ друже са пензионерима у Новом Бечеју, Зрењанину и другим градовима.

– Желимо да размењујемо искуства кроз међусобне посете – каже **Милева Бабић**, председник апатинског Удружења.

Гости су у Кикинди посетили Народни музеј, Сувачу (некадашњи млин на коњски погон), атеље Међународног симпозијума теракоте «Тера» и манастир Свете Тројице. У кикиндском Дому пензионера приређено је весеље, а Кикинђани ће узвратити посету.

С. З.

ЗРЕЊАНИН

Филијала организује превоз

На Годишњој скупштини Општинског удружења пензионера Зрењанин, **Миљана Живановић**, начелник општинских финансијских послова у Филијали Фонда ПИО, обавестила је ветеране рада да се праве калкулације трошкова боравка и превоза људи у бање, после чега ће се одредити колико њих може да користи овај бенефит о трошку Фонда ПИО. Извесно је да ће из Зрењанина пут наших рехабилитационих центара отићи више од триста пензионера, а први аутобуси кренуће у септембру и октобру.

Зрењанинци су и претходних година максимално користили ову погодност преко Фонда ПИО. Тајна је можда и у томе што Филијала преузима на себе и комплетну организацију

превоза (групише кориснике) из своје општине до бања које се налазе у истом правцу. На овај начин остварује се и уштеда у превозу, а и више људи оде у бање.

Бакама и декама који не успеју ове године да бесплатно, на рачун Фонда ПИО, оду у бању, зрењанинско Удружење пензионера нуди под повољним условима (у више рата) боравак у свом одмаралишту «Стражилово» у Врњачкој Бањи. Наравно, добродошли су и сви пензионери из других удружења.

Љиљана Петров, председник зрењанинског Удружења, каже да је прошле године услуге њиховог одмаралишта, кроз десетодневне аранжмане у предсезони и сезони, користило 268 пензионера (2.680 ноћења).

М. Мектеровић

ВЕЛИКА ПЛАНА

Успешан рад организација

На седници Окружног одбора пензионера, одржаној у Великој Плани, разматрана су питања везана за рад општинских организација пензионера из Смедерева, Смедеревске Паланке и Велике Плана. На седници, којом је председавао **Слободан Б. Пантић**, председник Окружног одбора, оцењено је да наведене организације успешно раде на поправљању положаја људи трећег доба и да и даље треба наставити у том правцу.

Седници је присуствовао и **Рајко Јарић**, секретар Савеза пензионера Србије. Договорено је како ће се извршити расподела финансијских средстава, добијених од Савеза пензионера Србије, која ће бити искоришћена за рад општинских организација из Смедерева, Смедеревске Паланке, Велике Плана и Окружног одбора.

Сл. Костантиновић

ШАБАЦ

Увек добродошли гости

Годишња скупштина Клуба пензионисаних радника унутрашњих послова Општинске организације пензионера Шабац била је прилика и за дружење, осмо по реду, са колегама из Лознице, Смедерева, Новог Сада, Београда, али и представницима Асоцијације удружења пензионисаних радника унутрашњих послова Србије.

Председник шабачког Клуба, **Светислав Турудић**, нагласио је да чланови овог клуба активно учествују у раду шабачке пензионерске организације.

Поздрављајући скуп, **Стеван Јаковљевић**, председник Асоцијације, истакао је да многи клубови немају просторије за рад и обећао решавање тог проблема. У име шабачке организације пензионера, **Милорад Теодосић**, председник, рекао је да ће и ова година протећи у настојању да се заштити стандард пензионера.

Гости су обишли Народни и Музеј мишарске битке, Стари град, шабачку плажу и излетиште.

Б. Радовановић

НОВИ ПАЗАР

Стручно о очним болестима

Предавање: др Мехмед Суљовић, офталмолог

Међуопштинска организација савеза слепих и слабовидних Нови Пазар за општине Нови Пазар, Сјеница, Тутин и Рашка организовала је стручно предавање из области офталмологије.

Предавач је био очни лекар др **Мехмед Суљовић**, а предавању је присуствовало 40 слепих и слабовидних лица. Обрађена су најчешћа обољења чланова Удружења: ретинопатија диабетика, ретинопатија пигментоза, катаракта и глауком. После предавања било је много питања о узроцима и последицама ових очних болести, а др Мехмед Суљовић је на свако појединачно питање стручно одговарао.

Јединствена констатација чланова је да оваква предавања треба чешће организовати.

Петочлана екипа слепих је крајем јуна учествовала на Републичком такмичењу у атлетици које се одржавало у Крагујевцу и освојили су седам медаља, једну златну, три сребрне и три бронзане.

Д. Глишовић

КОВАЧИЦА

Песме на четири језика

Чланови Месне организације пензионера Уздина, из општине Ковачица, узвратили су посету Удружења пензионера општине Кикинда чије им је Културно-уметничко друштво «Сунчана јесен» у марту приредило концерт. Са Уздинцима су у Кикинду допутовали и пензионери из осталих села и седишта општине Ковачица, укупно их је око 100 први пут дошло у највећи севернобанатски град.

Кикинђани су упознали своје исписнике са знаменитостима града. На дружењу у кикиндском Дому пензионера чуле су

Весели исписници

се песме на четири језика – српском, словачком, румунском и мађарском, с обзиром да у општини Ковачица живе припадници свих ових нација.

С. Завишић

ВОДИЦЕ

Видовданско саборовање

Пензионер **Живомир Марковић** био је домаћин традиционалне прославе Видовдана у Водицама код Смедеревске Паланке. Овај некадашњи гастарбајтер, са својом породицом, потрудио се да видовданско саборовање протекне у најбољем реду. Славски колач пресечен је на Видовој води, на месту вишегодишњег окупљања мештана овог села и околине.

– За мене је ово био свечан и радостан догађај – каже Живомир Марковић, иначе рођен у Водицама. Пошто памти како се Видовдан обележавао у данима његовог

Сечење славског колача на Видовој води

детинства, срећан је што се наш народ враћа коренима, а то што и млади учествују даје наду да ће традиција бити одржана.

Д. Јанојлић

ВОЈВОЂАНСКИ ИНВАЛИДИ РАДА И ДАЉЕ ТЕШКО ЖИВЕ

Највећи губитници приватизације

Очекују да ће им измене важећих прописа донети бољитак

Према статистичким показатељима, инвалиди рада Војводине тешко живе и њихов положај је све угроженији. Они су ти који су платили «велики цех» спроведене приватизације јер су први остајали без радног места, односно проглашавани технолошким вишковима. Да су после тога, уколико нису стекли услове за пензију, тешко налазили посао сведочи и податак да је запосленост инвалида у Србији свега 23 посто. Донекле ту има удела и њихово образовање јер их је само 3,6 одсто са факултетом, диплому више школе поседује 4,3 посто, најбројнији су они са основном школом, 25 одсто, 17 процената нема ни основно образовање док их је 11,2 одсто без икакве школе.

О њиховој немилостивости посебно је било речи на недавној скупштини Савеза инвалида рада Војводине, којој су присуствовали и **Славко Имрић**, директор Покрајинског фонда ПИО, и **Надица Јовановић**, председник Самосталног синдиката Војводине.

У северној српској покрајини, како је напоменуто, крајем 2007. било је 84.099 инвалидских пензионера, од којих је 58,18 одсто примало пензију нижу од просечне. Делимичну инвалидску пензију добијало је 8.830 корисника, а од њих је 3.761 примао до 6.184 динара. Било је 268 корисника који раде са скраћеним

Скупштина Савеза инвалида рада Војводине

радним временом и 1.048 инвалида који примају накнаду због мање зараде на другом радном месту. Засад не постоје прецизни подаци о броју инвалида рада који су још у радном односу.

Обраћајући се скупу, **Стана Сви-ларов**, председник Савеза инвалида рада Војводине, истакла је да су интензивирани разговори са органима власти на свим нивоима за измене закона које би повољније регулисале област права и положаја инвалида у друштву. Директор Покрајинског фонда ПИО обећао је свесрдну помоћ, а Надица

Јовановић ближу сарадњу са СИР-ом Војводине, и понудила правну помоћ њиховим члановима када год је то потребно.

Потпредседници Савеза, **Станко Нимчевић** из Суботице, и **Стеван Радишић** из Зрењанина, као пример доброг рада у претходном периоду поменули су учешће Министарства рада и социјалне политике Србије у финансирању досадашњих програмских активности које се, у појединим општинским организацијама, увећало са 47 на 63 одсто.

М. Мектеровић

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Југа на зеленој грани

Милорад Масловарић, из Смедеревске Паланке, на неуобичајен начин гаји успомену на авнојевску Југославију. Овај пензионер је у свом дворишту засадио јабуку коју је резивањем обликовао тако да њени стубови, који су се развили из стабла, представљају шест бивших република, а на српском стубу је резивањем издвојио два изданка за покрајине. Специјалном и постојаном бојом исписао је називе република и покрајина, а ту је и рељеф **Јосипа Броза Тита**.

– Идеја да у дворишту «гајим» Југославију није дошла случајно. Ја сам у некадашњој заједничкој држави добро живео. Имао сам добар посао и солидну плату, путовао сам где сам пожелео са југословенским пасошем – објашњава Масловарић. – Зато Југославија расте у мом дворишту и у мом срцу.

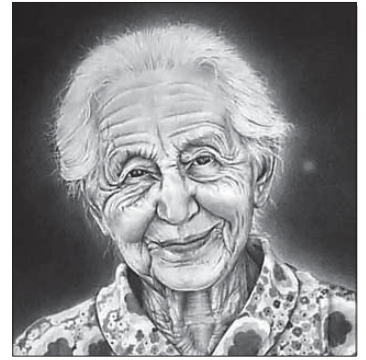
Овим гестом је, како каже, хтео да покаже да није југоносталгичар само на речима, а и да остави успомену својим унукама **Маши, Ањи и Иви**.

Д. Јанојлић

ПРИЧАЛА МИ МОЈА БАКА

Шта би баба Коси

Кад се владе мењају, а министар од здравља остаје, значи да је у његовој области све добро, па зашто не би и неки директори постали трајни кад су успели, пре лекара, да укину и целе болести

Е, овај ти је наш шор, дете моје, право чудо од брзине ширења вести, не само сеоских, него из суседних градова, па и удаљених држава! Кад увече залади, па почнемо да се скупљамо по клупицама, свако већ смишља коју ће новост да исприча. Та, ди ћеш на клупицу неспреман, без абера!

За кума Стеву знамо – он гледа све вести од ране зоре па док не легне, и тај нам увек соли памет по политички. Све он прати – шта је који из неке странке рекао и за шта се залагао у програму, па на основу тога кум већ прави у својој глави неке коалиције. И таман он то нама све лепо исприповеда и најави који ће се с којима договорити око

власти, кад оно трт! Не ови с онима, него они с инима. Ма, види кум да њему те политичке прогнозе баш и не иду од руке; зна он све о њима, али мученик још рачуна по старински да су два и два четири... Ко да га убеди да је то нека друга математика у којој је све могуће, да ту осим сабирања има и одузимања, а богами и дељења. О множењу, макар и министарстава, није ни размишљао. А још кад је поч`о да нам рачуна повишицу пензија по новом, кад је ударио причу о прегруписавању расхода у буџету након чега ће пензије можда порасти у септембру за који проценат... А да пензије буду 70 одсто од плата, диванио нам је, сачекаћемо

годину, две или три, како пензионери не би били криви за ону што предвиђају да ће до краја године бити чврсто двоцифрена – 14, 15 одсто.

Ондак је споменуо и гувернера који чува снагу динару и залаже се за увођење обавезног приватног пензијског осигурања, чувеног другог стуба. Који црни други, мислим се, кад нам и први једва стоји!

Утом, на сву срећу, стиже и Милеса и прекину Стевине диване. Била је цео дан у граду по докторима и контролама, а кући доукла кесу лекова – ни сама не зна да ли је и пола пензије дала за њих.

Е, чедо моје, да су нама старима те ваше школе, можда би се и снашли код доктора да разаберемо законе, правилнике, одлуке, упутства и што-шта друго од чега зависи за које прегледе смо осигурани, а за које плаћамо партиципацију или пуну цену. Такође, и листа лекова прилично је неразумљива обичном човеку; треба знати да ли је то што користи да би оздравио са листе А, А1, Б, Ц или Д! Јер, није само да треба да се види у којој је листи, него и којем члану и којем ставу је случај сваког од нас.

Дешава се зато, љуби те баба, да платимо и то што не би морали по закону. Не сви, наравно. Има школованих пензионера који ваљда боље од доктора и сестрица знају своја права. Збуне се и медецински радници, и они свако мало добијају неке новости у раду, па исписују

те папирологије дуже него што стигну да питају пацијента јел му боље. Некад мислим да доктори нису ни морали завршавати толике школе из медицине да би већма попуњавали формуларе. А канда се они више и не питају ништа, него се то све кроји у Министарству и Заводу за осигурање. Ту се одлучује како ће се трошити здравствене паре, шта ће се плаћати а шта неће, ко ће то плаћати а ко уживати у осигурању...

И пошто се министар од здравља не мења већ мандатима, што је знак да је у овој области све добро, народ треба да тражи да и садашњи директор од здравственог завода постане трајна фигура. Под њеним руковођењем здравству је тако кренуло да не само што су са позитивне листе почели да нестају лекови (нација је ваљда све здравија), него се укидају и неке болести.

Остеопороза је, рече на телевизији госпођа директор, измишљена болест!

Е, сад, љуби те баба, не знам да ли је то рекла као економиста, или је у међувремену толико научила из медицине да већ може и болести да поништава!

Ма, ја се нешто двоумим: није се она баба Коса од Параћина у својој 110. години сигурно верала за козама па да јој се сломи нога. Кости јој се проредиле, ко и свима нама у овим годинама, закорачила, и кврц! Ако је та остеопороза измишљена, не знам шта би баба Коси?!

Унука Ика

ФИЛОЗОФИ ОПШТЕ ПРАКСЕ

Једно кажу, друго раде

У последња два месеца видео сам на ТВ или читао у штампи изјаве неколико пуковника и генерала наше полиције који одлучно тврде како наша саобраћајна полиција контролише и кажњава мотоциклисте који не носе спасоносне кациге. А ја у та два месеца ниједном, понављам ниједном, нисам видео на мом Канаревом брду бар једног саобраћајца који је зауставио «сваког другог» мотоциклисту који не носи кацигу, а стално сам нешто на улици. Можда их негде другде заустављају и кажњавају али моја искуства по целом Београду нису таква, док мене, чим не ради стоп светло, одмах зауставе. Зато, драга наша полицијо, крените у масовну акцију и покажњавајте све те несавесне самоубице док нисмо остали без подмлатка јер кациге најчешће не носе будући женици а као сувозачи и њихове будуће младе. Тек тада ћемо, можда, уместо «сваког другог» имати «свега» сваког трећег мотоциклисту без кациге. А то је за наше нарави велики напредак.

Борос

Смањити разлике у пензијама

Редован сам читалац вашег и нашег листа и веома сам задовољан јер доста добро обухвата разноразне теме које се тичу нас пензионера, поготово старијег доба.

То што ме је потакло да вам пишем јесте ова тема око повећања пензија за 10 одсто, што мене много не радује јер моја пензија је испод просека, то могу да се радују они који примају изнад просека и више.

Ја предлажем да се тих 10 одсто повећања да само онима који су испод просека, тако би се мало приближили јер су се велике разлике направиле приликом повећања пензија. Знам да то не би одговарало баш онима који су у Фонду. Не тражим да будемо једнаки, али се питам да ли има неко у овој држави ко би учинио да се овај начин повећања пензија боље усаврши.

**Велизар Брајовић,
Дољевац**

Сунчање пензионера Фото: Сава Завишић

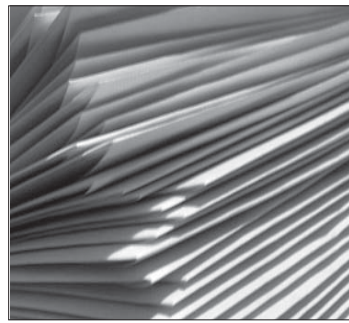
Молба добрих домаћина

Пошто редовно примамо и читамо лист, а знам да и остале пензионерске организације такође добијају «Глас осигураника», сматрам да је ово право место да се обратим колегама пензионерима из других градова и замолим за разумевање.

Ево о чему се ради: пошто је Јагодина на згодној локацији, на пола пута Београд-Ниш, а у граду има пуно знаменитости, Завичајни музеј, Галерија наивне уметности, Музеј воштаних фигура, Аква парк, Зоолошки врт у прекрасном парку, излетиште Ђурђево брдо са летњом позорницом, многе колеге пензионери из целе Србије, што у пролазу, што баш у Јагодину, свакодневно долазе у наш град. То је нама изузетно драго и поносни смо због тога, само се прибојавамо да нећемо испасти свима добри домаћини, поготово када неколико група, што најављених, што у пролазу (дакле ненајављених) дође истовремено у обилазак. Онда једноставно не можемо са свима да будемо, да их проведемо где желе, одведемо на ручак. Наш Дом пензионера може да прими 140 гостију, а с обзиром на то да комплетан ручак кошта 350 динара, сви желе да ту сврате, ручају и одморе се.

Да бисмо могли свима да будемо добри домаћини, свуда их проведемо и лепо угостимо, овим путем молим све колеге да свој долазак најаве 15 дана унапред. Тако ћемо ми имати времена да се припремимо за све драге госте, да им лепо организујемо боравак и са свима проведемо време у разговору и размени искустава о раду наших пензионерских организација, а и да на време најавимо нашој локалној телевизији која снима и приказује посете туриста граду.

**Унапред захвалан на разумевању,
Радован Јовановић, председник
Општинске организације пензионера Јагодина**

ПИШИТЕ НАМ,

**Драги читаоци,
Ово је простор намењен
Вашим писмима. Пишите
нам шта Вам се у нашем и
Вашем листу допада, а шта
би могло да буде боље, шта
бисте волели да прочитате
или да саопштите другим
читаоцима.**

**Адреса је Булевар умет-
ности број 10, 11070 Бео-
град, или електронском
поштом, на proffice@pio.rs**

Џаба нам закони

Свакога дана слушамо страшне податке о погинулима на нашим друмовима, а онда обавезно и жалбу што немамо нови закон о саобраћају. А ја сам сваког дана на улицама Београда, па мислим – џаба нама и стари и нови закон. Ево зашто: законе прво не поштују они који их доносе (сетите се како се возе службени аутомобили) и они који треба да их спроводе (често гледам полицију како иде на црвено), а онда их још и спроводе у акцијама и кампањама, а не стално и свуда. Колоне аутомобила возе жутим тракама пред очима полицајаца (у Бранковој, рецимо) или трамвајским шинама (у Булевару краља Александра пред скретање у Рузвелтову), паркирани су на пешачким прелазима (на углу Далматинске и Таковске, на пример), или без жмигаваца као у слалому мењају траке...

Док буде тако, ни најбољи закон неће смањити жртве на нашим путевима.

**М. Тодоровић,
Београд**

-Н-

Највиши износ пензије уређује се законом, ограничавањем висине личног коефицијента при утврђивању пензије. Према Закону о пензијском и инвалидском осигурању, приликом обрачуна пензија лични коефицијент не може износити више од четири.

Највиша месечна основица доприноса

је највиши износ на који се обрачунавају и плаћају доприноси за један календарски месец осигурања. Ако је прописана основица доприноса виша од највише месечне основице, допринос се обрачунава и плаћа на највишу месечну основицу. Највиша основица доприноса усклађује се месечно и њу чини петоструки износ просечне месечне зараде у Републици, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, а примењује се од првог у наредном месецу.

Најнижи износ пензије

добија осигураник који оствари право на старосну, односно инвалидску, пензију уколико му је пензија нижа од износа пензије утврђене по одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању.

Најнижа месечна основица доприноса

је најнижи износ на који се обрачунавају и плаћају доприноси за један календарски месец осигурања. За допринос на зараде она се усклађује квартално. Најнижу месечну основицу доприноса чини износ од 35% просечне месечне зараде у Републици исплаћене у претходном кварталу за који су објављени подаци републичког органа за статистику, ако законом није друкчије одређено.

**(Извор: «Речник појмова
из пензијског осигурања»,
аутора др Јелене Кочовић и
др Татјане Ракоњац-Антић)**

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ СВОЈА ПРАВА

Исплата пензије и новчаних накнада

Исплата месечних новчаних давања из Фонда ПИО се обавља у текућем месецу за претходни месец. С обзиром на то да Фонд ПИО од 1. 1. 2008. године функционише као јединствени фонд запослених, самосталних делатности и пољопривредника, треба рећи да ће се ускоро пензије, које се исплаћују у два дела, исплаћивати једнократно: корисници досадашњег фонда самосталних делатности ће пензије почети да примају 2. у месецу, корисници пољопривредних пензија 8, а корисници бивши запослени 12. у месецу за претходни месец.

Пензије се могу достављати на кућну адресу или на текући рачун банке или поште, што зависи од воље корисника пензије. Пензије се могу исплаћивати и у земљама са којима Србија има споразум о социјалном осигурању: исплата тече несметано преко отворених рачуна у банкама, уз редовно достављање потврда о животу (једном годишње). Пензије се могу трансферисати и у земље са којима Србија нема потписан споразум о социјалном осигурању, по принципу узајамности.

Треба нагласити да корисници пензија и накнада у случају промене адресе, пребивалишта или боравишта, треба обавезно да обавесте Фонд ПИО о тој промени независно од тога на који начин примају пензију (да ли на кућну адресу или на текући рачун), да би Фонд у случају било какве потребе могао да ступи у контакт са корисником пензије, нарочито ради здравствене заштите која функционише по територијалном принципу.

Пензија може да се исплаћује на захтев корисника и у казненопоправној установи, ако се пензионер налази на одслужењу казне затвора или затворском лечењу. Услов за исплату новчаних давања од стране Фонда је пословна способност корисника пензије.

Уколико је корисник пословно неспособан, пензије и накнаде се исплаћују законском стараоцу или стараоцу кога постави надлежни Центар за социјални рад.

Пензија може да се исплаћује и преко овлашћеног лица, с тим што овлашћење мора да се обнавља једном годишње.

Исплата накнаде за негу и помоћ другог лица за оне који су то право стекли после 1. 9. 2004. године, а смештени су у установу социјалне заштите, не обавља се за време боравка у оваквој установи.

Подаци о накнадама зарада

Милица Ј. – Београд: У новембру испуњавам године живота за одлазак у пензију. Поучена и Вашим текстовима, узела сам свој листинг у Фонду ПИО и видела да ми у две године, 1976. и 1979, када сам била на породилском одсуству, нису убележени никакви подаци о накнадама зарада које сам тада примала. Кома да се обратим да би и ови подаци били достављено Фонду пре него што поднесем захтев за пензионисање?

Одговор: Овде се ради о подацима који се налазе у Испостави здравственог осигурања на територији општине где сте радили тих година, па би тамо и требало да затражите такозвани образац

М-5 са часовима проведеним на породилском одсуству, а евентуално и износом накнаде коју сте примили за то време. Уколико прибавите и износ накнаде, он ће бити обрачунат у пензијски основ. Уколико испостава располаже само часовима, онда ће се овај период обрачунати као и свако друго боловање остварено до 2003. године.

Прибављањем овог податка скраћујете поступак за пензионисање, тј. ако их Ви не прибавите онда ће их Фонд прибавити по службеној дужности.

Податке сачувајте и предајте са осталом документацијом приликом подношења захтева за пензију.

ВИ ПИТАТЕ «ГЛАС ОСИГУРАНИКА» ОДГОВАРА

*Весна Вићентијевић,
Сектор за односе с јавношћу*

Одсуство незапослене мајке

Г. Р. – Београд: Да ли ће се стаж по члану 80. Закона о ПИО из 1983. године жени – осигуранику која је у периоду 1. 7. 1983 – 31. 5. 1992. године родила дете, а била ван осигурања, признати у стаж осигурања или је то посебан стаж, да ли се за тај период плаћају доприноси и ко их плаћа?

Одговор: Стаж у трајању породилског одсуства због

рођења детета незапосленој жени – осигуранику се признаје у време важења овог закона и представља стаж осигурања, а не посебан стаж, што значи да се признаје за потребних 35 година стажа осигурања за остваривање права на старосну пензију жени која је навршила најмање 53 године живота. Овај стаж се признаје, по закону, без уплате доприноса.

Деоба породичне пензије

Нена Б. – Сремска Митровица: После смрти мужа остварила сам право на породичну пензију, али ми је одузето пола пензије и додељено мужевљевој кћерци из првог брака која је болесна и има 43 године живота. Ја имам 58 година и нисам у радном односу, а имам свега пет година стажа. Постоји ли начин да побољшам свој статус, са 6.000 динара пензије?

Одговор: Нажалост, нема могућности да Вам се повећа породична пензија коју сте

добили јер укупан износ пензије коју делите са пасторком прелази износ минималне пензије.

Што се тиче осталих права из ПИО, пет година Вашег стажа било би довољно само за инвалидску пензију. Али за то је потребно да Вам се утврди потпун губитак радне способности пре него што навршите године старости прописане за остваривање права на старосну пензију. Како не помињете здравствене тегобе, претпостављамо да није могуће остваривање инвалидске пензије.

Стаж са Косова и Метохије

Бисерка Перих – Лозница: Радила сам у Кијеву (Метохија). У радној књижици ми је уписан целокупан радни стаж, међутим у листингу нема неколико година. У Лозници живим од 1981. године. Интересује ме: да ли се рачунам као расељено лице, како се рачуна стаж за треће дете, а ако одем у пензију са непуним радним стажом (око пет година) да ли се пензија пуно умањује?

Одговор: Када будете одлазили у пензију биће Вам признат као радни стаж све што је уписано у радну књижицу,

па и године до 1981. које нису регистроване у обрасцу М-4 јер сте их остварили на Косову и Метохији. Године регистроване у М-4 обрасцу биће признате онако како су унете у М-4.

С обзиром да се од 1981. године налазите у Лозници, Ви немате статус расељеног лица са Косова и Метохије. Стаж за треће дете се додаје на Ваш укупан стаж и утиче на висину пензије јер имате довољно година за одлазак у старосну пензију. Ако Ваш укупан стаж буде нешто нижи од 35 година, то ће незнатно утицати на висину пензије.

СВУДА СУ СВАДБЕ ВЕСЕЛЕ, АЛИ СУ ОБРЕДИ РАЗНОЛИКИ

Кравата на парче, да се плати музика

Мада су настали давно, најчешће из сујеверних разлога, живописни и занимљиви обичаји у великој мери и данас се поштују као део културног наслеђа сваког народа

Судбоносно «да» пред матичарем, аплауз родбине и пријатеља, па наставак весела уз ручак, музику и песму, класична је слика свадбе у већини земаља. Међутим, церемонију обележавања почетка заједничког живота често прате живописни и занимљиви обичаји, настали давно, из сујеверја, чији се смисао готово и заборавио, али који се и данас поштују.

Младенци у Србији, рецимо, пазиће да се приликом уласка у општину или цркву не виде са претходним, тек венчаним паром, а уколико пада киша тога дана, у неким крајевима верују да ће у браку бити суза. Истовремено, у појединим западноевропским земљама кишовит свадбени дан сматра се најавом велике среће.

Бела венчаница означава невиност и ову моду увела је енглеска краљица **Викторија**, мада је у њено време сребрна била краљевска боја. Вео који носи млада првобитно су носиле римске младе јер се сматрало да ће тако заварати зле духове, а слична је била и улога деверуша које су се облачиле као млада.

У већини земаља и данас се сматра несрећом ако младожења види младу у венчаници пре венчања, док је мало познат обичај из неких крајева да младин отац поклања младожењи пар ципела, симболично означавајући преносење одговорности са оца на мужа. Варијација овог обичаја задржала се до данас тако што младожења за време венчања врхом ципеле нагази младу да би осигурао доминацију у будућем заједничком животу.

Уколико, пак, млада буде бржа – нема неизвесности ко ће бити главни у браку.

Обичај да младожења преноси младу преко прага потиче од веровања да се тако избегава несрећа која би могла да настане ако се млада спотакне о кућни праг или прво закорчи левом ногом. Овако, у наручју мужа, избегава обе

«опасности».

Уместо ципеле, како је некада било, данас млада баца бидермајер, а девојка која га ухвати, верује се, прва ће се удати. Обичај да се иде на медени месец потиче из

времена када је мушкарац отимао младу и када су се крили од родитеља и родбине, уживајући и пијући слатко (медено) вино.

Већини је познат стари англосаксонски обичај да се млади поклониле нешто старо (симболише пријатеље који ће то остати целог живота), нешто ново (означава будућност), нешто позајмљено (из младине породице што она мора да врати да би осигурала срећу) и нешто плаво (као симбол верности).

Током векова мењао се и начин како су се надокнађивали трошкови свадбе. У почетку, млада је носила сатенску ташницу у коју би сви са којима је плесала стављали новац, док

би у Северној Италији кум исецао младожењину кравату на комадиће које би потом продавао гостима да би се од сакупљеног новца платили музичари.

Ништа мање није маштовит ни обичај у неким крајевима Србије где се гостима нуди да попију вино из младине ципеле, за шта они «плаћају». И док занимљиво делују обичаји бацања жита и пшенице, да би се младенцима осигурало богатство и срећа, или симболично подизање мушког детета пре уласку у кућу (накончета), верујући да се тиме брачном пару осигурава наследник, нови обичаји су засновани на рационалности и прагматичности. Све чешће сватове на улазу у ресторан сачекује «бележник» који педантно уписује шта је који гост донео, да би домаћин касније, када затреба, могао госту да узврати у истој вредности, док најављивање гостију микрофоном, уз казивање поклона које су донели, поједине званице, слабијих материјалних могућности, доводи у непријатну ситуацију.

На срећу, на свадбама је све мање микрофонских извикивања. Да би избегли ситуацију да добију десетак стоних лампи или неколико комплета сервиса за ручавање, младенци све чешће примењује западни «рецепт» исказивања жеље за поклоном. На мање или више директан начин наведу шта им треба, па нека свако од гостију одабере шта жели да купи.

М. Иванчајић

Дијамантска свадба код градоначелника

У Француској, која са 38.000 општина има најразуђенију мрежу локалних самоуправа у Европи, у просторијама општине може се организовати прослава златне и дијамантске свадбе. Такође, у општинским просторијама церемонију венчања неретко обавља сам председник општине или градоначелник, уколико се, наравно, ради о виђенијим припадницима заједнице, а у складу са његовим слободним временом.

Цела правда

Зашто да ми судија дели правду. Хоћу да ми је испоручи целу.

Просим капом. Грабим шаком. А обављам и друге финансијске трансакције.

Радивоје Јевтић Јенки

На равне части

Боримо се за боље сутра, али не знамо шта ће бити прекосутра.

Нечасне рачуне поделили су на равне части.

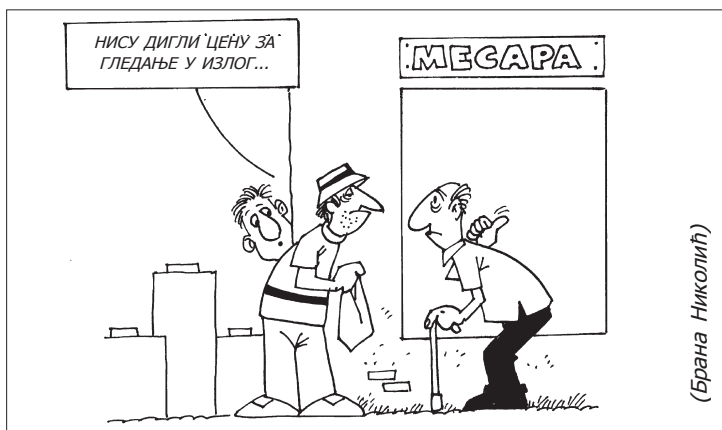
Гојко Јанковић

Опрост дуга

Мени не могу ништа да одузму. Го сам ко пиштољ.

Опростео сам му дуг, да ми не пропадне.

Радомир Станојковић

МОЛИМ ЗА РЕЧ

С хлебом код нас нема неизвесности. Никад неће појефтинити.

Ја сам пацифиста. Помирио сам се са судбином.

Данас би Диоген за своје буре морао да плаћа боравишну таксу.

Конечно смо се споразумели. Да наставимо са неспоразумима.

Све је по старом. Одлив мозга, а политичари на броју.

Дејан Патаковић

Доскоци

У гајењу илузија, постигли смо одличне резултате.

Лако сам се опрао, али ми пеглање тешко пада.

У мојој кући се појавио канибализам. Деца ме поједоше.

Скројили су ми капу. Моје је само да је накривим.

Не могу више да попуштам. Издаде ме памет.

Раде Ђерговић

РЕКЛИ СУ О...

ПРИЈАТЕЉСТВУ

Не кидајте нити пријатељства. Ако их покушате везати остаће чвор.

Абрахам Линколн

Пријатељство се не бира, оно бива, ко зна због чега, као љубав.

Меша Селимовић

У природи је човека да показује занимање за ближње онда када и они показују занимање за њега.

Публије Сир

Желите ли да стекнете непријатеље, хвалите се пред пријатељима; желите ли, међутим, да стекнете пријатеље, дозволите им да се они хвале пред вама.

Ла Рошфуко

Пријатељства престају кад се људи упознају.

Илија Марковић

Пријатељ свих није ничији пријатељ.

Артур Шопенхауер

На крају нећемо памтити речи наших непријатеља, већ ћутњу наших пријатеља.

Мартин Лутер Кинг, млађи.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

- ВОДОРАВНО:** 1. Део плуга – испити течност, 2. Биоскопско платно – хемијски симбол фосфора – део железничке композиције, 3. Пољски фудбалски клуб – жмарац, трнац – једна атлетска дисциплина, 4. Хемијски симбол тритијума – упућивање честитки – двадесет друго слово азбуке, 5. Оптички нишан (скр.) – женско име – лична заменица, 6. Острво у Далмацији – женка домаће животиње – летење, 7. Град на северу Сирије – крај јужно од Велеса у Македонији – јеловник, 8. Нација – ознака темпа – прибелешка, 9. Градити се.

- УСПРАВНО:** 1. Врста угоститељског објекта (мн.), 2. Спис, допис – дијагноза, 3. Радник са плугом – град у централном делу Шведске, 4. Налепљени комад нечега – врста раног лука, 5. Река у Аустрији, притока Дунава – име старијег немачког голмана Мајера – потврдна реч, 6. Ознака за карат – бојазан – шесто слово азбуке, 7. Дати пристанак, дозволити, 8. Ознака понда – главна река подземља у старогрчком миту – ознака волта, 9. Иницијали глумца Видова – речно острво – аутомобилска ознака Зајечара, 10. Паћење, духовно мучење – победа у шаху, 11. Играрије, забављање – красни, дивни, 12. Смер кретања реке – врста спорта, 13. Терати некоме инат, пркосити.

Р. Јовичић

□	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1							□						
2						□		□					
3					□				□				
4		□										□	
5			□								□		
6				□						□			
7					□				□				
8						□		□					
9													

Решење из прошлог броја

ВОДОРАВНО: порилук, ускоро, авиза, ак, патак, кабел, ров, радо, Икар, Балатон, ш, Сар, Вивијан, ст, тв, басамак, ата, а, семенар, брав, наук, ркт, арара, козер, ео, Рипањ, Анатол, раднице.